

คำวินิจฉัยของ นายสุธี สุทธิสมบุรณ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๖๑/๒๕๔๘

วันที่ ๗ ตุลาคม ๒๕๔๘

เรื่อง นายทะเบียนพรรคการเมืองขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย

นายทะเบียนพรรคการเมืองมีคำร้อง ลงวันที่ ๒๐ สิงหาคม ๒๕๔๘ ขอให้ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง กรณีพรรคแรงงานไทยจัดประชุมใหญ่ไม่เป็นไปตามกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง

ข้อเท็จจริงตามคำร้อง นายทะเบียนพรรคการเมืองได้รับแจ้งการจัดตั้งพรรคแรงงานไทยตั้งแต่วันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๑ และนายทะเบียนพรรคการเมืองได้มีประกาศตอบรับการเปลี่ยนแปลงเกี่ยวกับพรรคแรงงานไทย รวม ๕ ฉบับ เมื่อวันที่ ๕ พฤศจิกายน ๒๕๔๖ พรรคแรงงานไทยได้แจ้งต่อนายทะเบียนพรรคการเมืองว่า ในคราวประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ที่ประชุมมีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรค จำนวน ๒ ข้อ ได้แก่ ข้อ ๔ เครื่องหมายพรรค และข้อ ๕ คำอธิบายเครื่องหมายพรรค โดยมีสมาชิกเข้าร่วมประชุม จำนวน ๑๐๔ คน

สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้งได้ตรวจสอบการดำเนินการของพรรคแรงงานไทยว่าได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ เป็นไปตามกฎหมายและข้อบังคับพรรคหรือไม่ และพบว่า การประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าวไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ และข้อบังคับพรรคแรงงานไทย กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่วิสามัญมีจำนวนน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน ซึ่งไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ และเห็นควรนำเสนอนายทะเบียนพรรคการเมืองเพื่อยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญให้มีคำสั่งยุบพรรคแรงงานไทย ส่วนกรณีที่พรรคแรงงานไทยจัดประชุมใหญ่อีกครั้ง เมื่อวันที่ ๓๐ เมษายน ๒๕๔๗ และมีมติเปลี่ยนแปลงข้อบังคับพรรคทั้งฉบับ พร้อมทั้งขอยกเลิกการประชุมใหญ่ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่สามารถกระทำได้ เนื่องจากมีการกระทำผิดเกิดขึ้นแล้ว

นายทะเบียนพรรคการเมืองได้พิจารณาแล้ว เห็นว่า การประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐ กล่าวคือ ผู้เข้าร่วมประชุมใหญ่มีจำนวนน้อยกว่าหนึ่งร้อยคน

พรรคแรงงานไทยจึงไม่ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ ในเรื่องการประชุมใหญ่และคณะกรรมการบริหารพรรคแรงงานไทย ไม่ดำเนินกิจการของพรรคตามข้อบังคับพรรคการเมืองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคแรงงานไทยตามมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ศาลรัฐธรรมนูญได้พิจารณาและมีมติให้รับคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองไว้พิจารณา วินิจฉัย และแจ้งนายทะเบียนพรรคการเมืองทราบ พร้อมทั้งส่งสำเนาคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง ให้พรรคแรงงานไทยชี้แจงแก้ข้อกล่าวหา

หัวหน้าพรรคแรงงานไทยมีหนังสือ ลงวันที่ ๑๔ กันยายน ๒๕๔๗ ชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญว่า พรรคแรงงานไทยได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ แต่มีสมาชิก มาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคจริง เมื่อคณะกรรมการบริหารพรรคเห็นว่าเป็นปัญหา จึงเรียกสมาชิกมาประชุมใหญ่อีกครั้ง และมีมติขอยกเลิกผลการประชุมครั้งที่แล้วแต่คณะกรรมการ การเลือกตั้งไม่รับแก้ไขให้ เพราะฉะนั้นขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยกรณีพรรคแรงงานไทย ได้จัดประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๔๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๔๖ เพื่อแก้ไขข้อบังคับพรรค แต่มีสมาชิกเข้าประชุมไม่ครบองค์ประชุม เป็นเหตุให้ต้องยุบพรรคแรงงานไทยตามที่นายทะเบียน พรรคการเมืองเสนอ นั้น หัวหน้าพรรคแรงงานไทยและคณะกรรมการบริหารพรรคพร้อมน้อมรับคำวินิจฉัย จากศาลรัฐธรรมนูญ

ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมือง และคำชี้แจงแก้ข้อกล่าวหาของพรรค แรงงานไทย มีเพียงพอในการพิจารณาวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

ประเด็นที่ต้องพิจารณาวินิจฉัย คือ พรรคแรงงานไทยไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๖ มีเหตุให้ยุบพรรคแรงงานไทย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕) หรือไม่

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๒๐ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๖๕ บัญญัติไว้ ดังนี้

มาตรา ๒๐ “ให้คณะกรรมการบริหารพรรคการเมืองมีอำนาจหน้าที่ในการดำเนินกิจการของ พรรคการเมืองให้เป็นไปตามนโยบายพรรคการเมือง ข้อบังคับพรรคการเมือง และมติของที่ประชุมใหญ่ ของพรรคการเมือง

ให้หัวหน้าพรรคการเมืองเป็นผู้แทนของพรรคการเมืองในกิจการอันเกี่ยวกับบุคคลภายนอก เพื่อการนี้หัวหน้าพรรคการเมืองจะมอบหมายเป็นหนังสือให้กรรมการบริหารคนหนึ่งหรือหลายคน ทำการแทนก็ได้”

มาตรา ๒๖ “ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองต้องประกอบด้วย คณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง ผู้แทนของสาขาพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง

ในระหว่างที่พรรคการเมืองใดดำเนินการจัดตั้งสาขาพรรคการเมืองตามมาตรา ๒๕ ให้ที่ประชุมใหญ่ของพรรคการเมืองนั้นประกอบด้วยคณะกรรมการบริหารพรรคการเมือง และสมาชิก ตามหลักเกณฑ์และวิธีการที่กำหนดในข้อบังคับพรรคการเมือง”

มาตรา ๖๕ “พรรคการเมืองย่อมเลิกหรือยุบด้วยเหตุใดเหตุหนึ่ง ดังต่อไปนี้

(๑) มีเหตุต้องเลิกตามข้อบังคับพรรคการเมือง

(๒) มีจำนวนสมาชิกเหลือไม่ถึงสิบห้าคน

(๓) มีการยุบพรรคการเมืองไปพร้อมกับพรรคการเมืองอื่นตามหมวด ๕

(๔) มีคำสั่งศาลรัฐธรรมนูญยุบพรรคการเมือง

(๕) ไม่ดำเนินการให้เป็นไปตามมาตรา ๒๕ มาตรา ๒๖ มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๕ หรือ มาตรา ๖๒

เมื่อปรากฏต่อนายทะเบียนว่าพรรคการเมืองใดมีเหตุตามที่ระบุไว้ใน (๑) (๒) (๓) หรือ (๕) ให้นายทะเบียนยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายในสิบห้าวันนับแต่วันที่ความปรากฏต่อนายทะเบียน เมื่อศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า มีเหตุดังกล่าวเกิดขึ้นกับพรรคการเมืองตามคำร้องของนายทะเบียน ให้ศาลรัฐธรรมนูญสั่งให้ยุบพรรคการเมืองนั้น

ในกรณีที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำสั่งให้ยุบพรรคการเมืองใดแล้วให้นายทะเบียนประกาศคำสั่งยุบพรรคการเมืองนั้นในราชกิจจานุเบกษา”

ข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๔๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๗๐

ข้อ ๖๕ “การประชุมใหญ่สามัญหรือวิสามัญประกอบด้วยสมาชิกของพรรคดังต่อไปนี้

(๑) กรรมการบริหารพรรค

(๒) สมาชิกของพรรคที่เป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในขณะนั้น

- (๓) สมาชิกที่เป็นรัฐมนตรีในขณะนั้น
- (๔) ผู้แทนของสาขาพรรคตามข้อ ๖๕ ในกรณีที่มีสาขาพรรค
- (๕) สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค”

ข้อ ๓๐ “ในการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม การลงมติให้ถือเสียงข้างมากของสมาชิกที่มาประชุม ในกรณีที่มีเสียงเท่ากัน ให้ประธานในที่ประชุมชี้ขาด”

พิจารณาแล้วเห็นว่า ข้อเท็จจริงตามคำร้องของนายทะเบียนพรรคการเมืองรับฟังได้ว่าพรรคแรงงานไทยดำเนินการประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ ไม่เป็นไปตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๓๐ โดยการประชุมใหญ่ต้องมีสมาชิกตามข้อ ๖๕ อาทิ กรรมการบริหารพรรค สมาชิกที่ได้รับเชิญจากคณะกรรมการบริหารพรรค เป็นต้น มาประชุมไม่น้อยกว่าหนึ่งร้อยคน จึงจะเป็นองค์ประชุม แต่ปรากฏว่าการประชุมใหญ่วิสามัญดังกล่าวมีสมาชิกร่วมประชุมไม่ถึงหนึ่งร้อยคน ไม่ครบองค์ประชุม ประกอบกับหัวหน้าพรรคแรงงานไทยได้ยื่นคำชี้แจงต่อศาลรัฐธรรมนูญยอมรับว่า การประชุมใหญ่วิสามัญ ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ มีสมาชิกพรรคมาประชุมไม่ครบองค์ประชุมตามข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๓๐ จริง ดังนั้น การประชุมใหญ่วิสามัญของพรรคแรงงานไทย ครั้งที่ ๑/๒๕๕๖ เมื่อวันที่ ๖ ตุลาคม ๒๕๕๖ จึงไม่เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๒๖ และข้อบังคับพรรคแรงงานไทย พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๖๕ และข้อ ๓๐ จึงมีเหตุให้ยุบพรรคแรงงานไทยตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๕)

ด้วยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๕ วรรคสอง จึงให้ยุบพรรคแรงงานไทย

นายสุธี สุทธิสมบูรณ์
ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ